Իսթանպոլ իշին սէնէվի զբյմէթի 10 մէճիտ.
6 այլըգ 5 »
3 այլըգ 2 1/2 »

Թաշրայարիշին բոսթան իւճրէթի պիզէ օլարագ, Սէնէվի զբյ. 12 մէճիտ.
6 այլըգ 6 »
3 այլըգ 3 »

Էլտէն Նիւսխէմիզ սաթըլըր իքի զուրուշա։

Արևելքի Էջերից

1878 ՄԱՐՏ 2
ԲԷՆՋԵՆՊԻՀ

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԷՎՎԷԼ Է

ԱՎԱՖՐԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 14

Գ. 3693

Իրանթերն պէհէր սրբասրնա գոնուրմա-սան իլան սաթըրը 5 ղ.
Մէթուպ վէ սայիրէ, Գալաթատա Բէնճէնպիհ բազարընտա վագը Նր. 41 Իրսի խանընտա Կարապէտ Ֆանոսեան իմզին իրսալ իտիլմէք տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Ս. Բէթրսպուրկ, 13 մարտ

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ իլէ Բէուֆ բաշտիւն ազչամ Օտէսաեա վասլ օլտուլար։ Եարընը Ս. Բէթրսպուրկտա պէքլէնիլիւորլար։

Վիէննա, 11 մարտ

Ավսթրիա մէպուսանընընն պիւտէմէ գոմիսիոնընտա գոնթ Անտրասի, վուգուպուլան պապը սիւալէրէ ճէվապէն, հիւքիւմէթին, Պոսնաեա ասքէր ասզմագ նիեէթինտէ օրմատըզընը պէեան էյլէտիքտէն սոնրա չէօյլէ իլավէ էյլէսի. «Ավսթրիա, մուհարէպէտէն էվվել մէմալիքին մէնաֆիինի Ռուսիաեա պիտիրիսլ, մէնաֆիի մէզքիւրէ հազդը կէօրիւլտիւ։ 60 միլեոն ֆիորինտէն իպարէթ օլան զրէտիթօ գապուլ օլունուր օլունմագ օրտուեու հալը սէֆէրէ վազ իթմէէ տէվվէթին նիեէթի եօգ տուր։ Տէվվէթին մէզքիւր զրէտիթօեու իսթէմէսի անճագ, Ավսթրիա, քէնտի մէնաֆիինի ֆիիլէն մուհաֆազաեա միւգթէտիր օլտուզունուալէմէ կէօսթէրմէք իչին տիր։ Հէր թարաֆը խօշնուտ խտէմէք սուրէթէ թէսվիէյի մապահաթ իտէմէկի մէմուլ օլունան գոնկրէսնին իճթիմանտէն էվվել ասքէրի հալը սէֆէրէ վազ իթմէք, վէ ոյտէհու ասքէրի սուլհ հալինէ վազ իթմէք չիւպհէյի պիր հարէքէթ օլտուզունտան հիւքիւմէթ պունուն մէսուլիէթինի իւզէրինէ ալամազ։»

Գոնթ Անտրասի զապուլ օլունան պիր լլան իւզրէ, ասքէրի հալը սէֆէրէ վազ իչին կիւեա պիր թազը թէսապիրլէր իթթիխազ օլունմուշ օլտուզունա տայիր չայի օլան թէվթուրլարընն ալը օլմատըզընը պէեան իյէտի։

Գոնթ Անտրասինին մէզքիւր պէեանութը իւզէրինէ, զրէտիթօ գապուլ օլունտու։

ԱԺԱՆՆ ՊՕՐՏԷԱՆՕ

Ս. Բէթրսպուրկ, 13 մարտ.

Բլուֆ բաշա իլէ Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ պու կիւն չէհրիմիզտէ պէքլէնիլիւոր։ Միւոիւ Պրիւսօֆ մէմուրիէթէ Բալա նէզտինէ իզամ գըլընը։

Գոնկրէտէ Եունան հիւքիւմէթի թարաֆընտան տախի պիր մուրախխաս պուլունտուրուլմասընա իմբէրթօր բազի օլտու։

Ժուրնալ տը Ս Բէթրսպուրկ դազէթասը, գոնկրէտէ թահթը թէզէքքիւրէ ալընաճագ մէսէլէլէր անճագ էվրօպա մէնաֆիինէ միթաալիգ մէսէլէլէրտէն իպարէթ օլաճաղընը պիլտիրիւոր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ ԵՎ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թարասպուսը զարպ վիլայէթի վալիսին, Այտընն վիլայէթի վալիսի սապրզ ավվէթլու Սապրի փաշա հազրէթլէրինէ թէվզիհ պույրուլմուշ տուր։

—

Գայմէյի գալընմագ իչին էթմէէ բուլ եաբշտըրմագ էֆքեարընտան վազ կէչիլէրէք, ուն, էթ, եաղ վէ բիրինճ կիպի լէվազիմ իզէրինէ պիր մըգտար բէյտ վազնէ դարար վերիլմէյի էճիտիմիզ տիր։

—Լավէրը էքրէմ վէ սէրասքէր Բլուֆ փաշա հազրէթլէրինին տիւն ազչամ Բէթրսպուրկա վասլ օլտուզու թէլէկրաֆ խապէրի տիր։

—Գայմագամը սէրասքէրի ավվէթլու Սամիհ փաշա հազրէթլէրի տիւն Այ-Սթէֆանօսա ադիմէթլէ կրան տիւք Նիղոլա հազրէթլէրի իւչ կէորիշիւլէր տիր։

—Տիւն սաատէթլու Հօղարթ բաշա հազրէթլէրի Իզզէտտին վաքտու իւչ եունան սուլարընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Տէրիսաատէթ Ինկիլթէրրա սէֆարէթանէսինին աթաչէ միլիթէրլէրի կէլիպոլուեա գատար միւշարիւլէյէրէ պէրաբէր պուլունուեօրլար։

—Իգմիտէ լէնկէրնտագ օլան Ինկիլթէրրա տօնանմասընտան Սուլթան նամ սէֆինէնին գոմանտանը վէ գրալիշանը մախտումի տիւք ա'էմինսուրկն միւատէթի խըզմէթի խիթամ պուլմուշ օլտուզունտան, տիւն Ալիգօն նամ ավիզ վաքտու իւչ Իգմիտէն Տէրիսաատէթէ կէլէրէք, պու կիւն սէֆարէթ մահէթ վաքտու Անթըլօր իւչ Մալթաեա կիտէճէք տիր։ Միւշարիւլէյէ ամիրալ բիւթպէսի վիրիլէճէկի իշիտիրմիշ տիր։

—Ֆէրիգ Օսման Նաղիմ բաշա հազրէթլէրի տօղուզ թապուր ասքէր իւչ կէչէն հաֆթա կիրիտ միւթէվէճճիհէն ադիմէթ էյլէմիշէր տիր։ Պապէլ վաքտու տախի, միրիլիվա Հիլմի բաշանընն թահթը գոմանտանընա պիր պամարբա տաղ թաքու իւչ իւչ թապուր բիրեատէյի համիլ օլտուզու հալտէ կէչէն կիւն մահէլլի մէզքիւրէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշտիր։ Պունտան պէօյլէ կէօնտէրիլիճէք թապուրլարա Կիրիտէքի գուվվէյի ասքէրիեէնին 23 պինէ իսպաղ իտիլճէկի գանն օլունուեօր։

—Փեարվարընն պէշինճի կիւնիւնտէն իթիբարէն, մապէյնի հիմաեաեա եավէրլէրինտէն մատտա, պիլումում ասքէրի եավէրլէրինին գօրտոնլարընընն գալընընընլը, եէրինէ տիկէր պիր թարաֆ իհտաս օլունմասընա Տարը շուրայի ասքէրիճէ գարար վէրիլէրէք, եէվմի մէզքիւրէ էթիբարէն իճապը իճրա զբընմը իսէ ակ, եէնիսի հէնուզ պիթմէմիշ տիր։ Ֆագաթ գօրտոնլարընն գալընընընմասը սէպէպինտէն իճապ իտէն մէվզբարտա եավէրլէրին քէնտիէրինի թանընմագ խուսուսունտա կիւճիւք չէքիլիեօր իմիշ։

—Պիզանթիս դազէթասընընն սուրէթի մէվզուգատա օլարագ, բիվաեէթ իյէտիկինէ կէօրէ, մուահէտէյի սուլթիեէ հիւքմարլար պէյնինէ թատիգ վէ թատթի օլունմագտան էվվել, զագի Օսման բաշա հազրէթլէրինին Տէրիսաատէթէ կէլմէսինէ, Ռուսիա տավվէթի թարաֆընտան բուխատթ վերիլմիշ տիր։ Օ հալտէ բաշայի միւշարիէյէ հազրէթլէրի եաղընն վագընտա Տէրիսաատէթէ կէլէճէք տիր։ Եինէ մէզքիւր զագէթանընն բիվաեէթինէ նազարէն, միւշարիէյէ հազրէթլէրի խասսա օրտույի հիւմաեունունուն գօմանտանընընա նատ ու թայեին իտիլճէք տիր։

—Ախթէր զագէթասը տէեօր քի, շահամէթլու Նասրէթտին շահ հազրէթլէրինին սէյեահաթը շահիլէրի գարարլաշընընընը, վէ եագլաշմըշ տընը։ Միւշարիէյէ հազրէթլէրի պու աեընն սօնլարընա տօղրու թիպարիզ վէ Թիֆլիս թարիգիյէ Թէհրանտան հարէքէթ պուեուրաճագլար տընը։ Իչպու սէյեահաթը շահի զայրի բէյմի սուրէթէ վուգու պուլաճագ, վէ ումուրը խարիճիեէ նազընը տախի մանէթի շահիէ պուլունաճագ տընը։ Ֆագաթ շահը միշարիէյէ հազրէթլէրինին Տէրիսաատէթէ թէշրիֆ իտիլ իթմէէճէքլէրի հէնուզ մալիում օլմամընը տընը։ Հինտիստան գազէթալարը եաղբեօրլար քի, պու սէյեահաթը շահի Պէյթ իւլ հարէմի վէ Մէտինէյի միհնէվվէրէյի զիեարէթ իւչ իմիամ պուլաճագ վէ օրտաան պահրէն Ֆարս թարիգիյէ ավաէթ պուեուրաճագ տընը։

—Տիվանը հարպ ազալընընա մէմուր օլան պէշինճի օրտու միւշիրի ավվէթլու Իրզէթ բաշա հազրէթլէրի էվվէլքի կիւն Աֆթրիա վաքտու իւչ Տէրիսաատէթէ միւվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

—Այ-Սթէֆանօսա պուլունան Ռուսիա իտարէյի ասքէրիէսի, պէտէլի իքի իչ այ զարիճնտա թէսվիրէ օլունմագ չարթընընա, արքա վէ սաման վէ տուն իչին Տէրիսաատէթ թիեճճարը իւչ գոնթրաթօ իմզէքտէ պուլունմուշ տուր։

—Էվվէլքի կիւն խատէմ քէօյլինտէն շրմինարիթիր իւչ 2 պին միւհաճիր կէլէրէք մուվազզաթէն Եէտի-Գուլէ ըսթասիոնունտա պուլունմագտա տընը։ Եէվվի մէզքիւրտէ Կալէթա նամ Լայտ վաքտու իւչ պիր չոզ միւհաճիրին Սուրիաեա իրսալ զըլընմըշ տընը։

—Ռուսիա իմբէրաթօրունուն բիւքիւպինէ մախսուս օլան Լիվատիա նամ վաբտը, կէչէն բազար իրթէսի կիւնինինտէն պէրու Այ-Սթէֆանօսա կիտէրէք, կրան տիւք Նիղոլա հազրէթլէրինին մահէմինտէ պուլունմագտա տընը։

ՕՍՄԱՆԼՈՒ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ

Լօնտրա պանքէրլէրինտէն Մըսթըր Կէտալա, Օսմանլը էհտամը համիլէրինտէն պագըլարը թարաֆընտան, Խարիճիեէ Նազընը Լօրտ Տէրպիէ ուզուն պիր լահիա թազամ իտէրէք, Օսմանլը մէմալիքինտէն թէրք իտիլճէք արագիլրէ նիսպէթէն, Օսմանլը էհտամընտան նէ մըգտար իսապէթ իտէր իսէ, մէզքիւր արագիլրի գապթ իտէն հիւքիւմէթլէրին, քէնտիլրէ կէչէն արաղիեէ կէօրէ, Օսմանլը էհտամընընն պիրկր գըսմընը քէնտի իւզէրլէրինէ ալմալարը լիզումունու, պիր թազամ էմմալկր իլէ տախի թատիգ իյէմիշ օլտուզունտան, մէզքիւր լահիանընն խիլասասընը օգուեանլարընընգ թագտիմ իտէրիզ։

1853 սէնէսինտէն պէրու, տէր Մըսթըր Կէտալա, Թիւրքիայա 180 միլեոն Ինկիլիզ վիրասը գատար իսթիզբաղ վիրմիշ տիր։

Պու բարայը պիզ Թիւրքիայա վիրմէք իսէ, Ավսթրիա, Ֆրանսա, Ինկիլթէրրա, Ռուսիա, Բրուսիա վէ Իթալեա տէվլէթլէրինին թահթը քէֆալէթինէ պուլունան միսթազիլ պիր Տէվլէթ տիր տէյի վիրտիք։ Եանի մէզքիւր Տէվլէթլէր, պիզգաթ Ռուսիա քէնտիսի տախի տախիլտէ օլարագ, պու Տէվլէթ բարա վիրիր պիր Տէվլէթ տիր տէյի պիզէ թագտիմ իթմիշ օլտուգլարը իչին վիրտիք։

Տիյունանթը Օսմանիէնին պագը գըմլարը, Մըսըր վերիկի, Սիբիանը կիմրիկ հասըլաթը, վէ Իսթանպոլ կիմրիսիա վէ սայիրէ իւչ թէէմին գըլընմըշ, վէ քեֆֆէտինէ պիրատէն, թէքմիլ մէմալիքի Օսմանիէնին վարիսաթը գարշըզգ կէօրթէրիմիշ օլտուգունտան, մէմալիքի Օսմանիէնտէն այրըլան հիշ պիր գըսմ, մէզքիւր պօրճատան գուրթուլմագ։

Իմոր Մ. Կէտալա, իշ պու Օսմանլը ֆօնտօլարընընը պու խուսուսմա օլան հալինի պէնիկրանտա թագտիմ էյլէմէսինի Լօրտ Տէրպիէ ըէճա էյլէտիքտէն սոնրա, էմմալէրինի տախի աթիտէքի սուրէթտէ պէեան էյլէմիշ տիր։

1—1801 Սէնէսինտէ, Ռէն նէհրինին գըյըսը վէ ճիվարլարը քիմիկրէ թէրք իտիլի իսէ, մէզքիւր արագիլրէն սէհմինէ տիւշէն պօրճ տախի անլրէ իմիթալ իթմիշ, վէ պիյիք Նարոլէոն 1814 սէնէսինտէ հիւքիւմէթտէն տիւշիրյունտէ թէքբարէն Բրուսիաեա կէչէն արագիլրին սէհմինէ տիւշէն տիւեեաթը Բրուսիա տավվէթի քէնտի իւզէրինէ արմը տընը։

2—Թոգանա տուզատընը, Բարմա տուզատընա կէչմէյի ատ, պօրճար տախի պէրատարէ տավվէ օլունտու։

3—1839 Սէնէսինտէ Պէլճիգա վէ Հոլանտա պիրլիպիրլէրինտէն այ ըզբագտընտա, միքին պօրճու տախի իքնինէ թագտիմ իտիլտի։

4—1840 Սէնէսինտէ, Թէքսաս էնտէթի Մէքսիքօյտան այրըլարագտա, Մէքսիքօ հիւքիւմէթինին իթմիշ օլտուգու պօրճունա պիր զըսմընը քէնտի իւզէրինէ ալտը։

5—1861 Սէնէսինտէ, Ինկիլթէրրա տէվլէթի, Եէտի Ատատարը Եունանա թէրք իթմէյինտէ, Եունան հիւքիւմէթի, մէզքիւր ատատարա օլան սիւեունաթը տախի քէնտի իւզէրինէ ալտը։

6—1866-68 տէ, Բարա էեալէթլէրի իթալեաեա կէչմէյինտէ, մէզքիւր էեալէթլէրէ Իսալէթէն Բարանընն պօրճարընտան էէր նէ սիւշտու իսէ, իթալեա հիւքիւմէթի գապուլ էյլէմիշ։

7—1859 Սէնէսինտէ Լօմպարտիա Իթալիա տէվլէթինէ թէրք իտիլտիքտէ, 1854 իսթիքրազընտան սիւշէն պօրճ տախի Իթալեաեա կէչմէյ։

8—1866 Սէնէսինտէ, Վէնէտիք տախի Իթալեա տավվէթինէ իլհագ իտիլտիյինտէ, մէզքիւր էեալէթլէրէ սիւշէն Ավսթրիա տիւեեունաթընը տախի Իթալեա տավվէթի քէնտի իւզէրինէ ալտը։

9—1860 Սէնէսինտէ, Նիս վէ Սավոա էեալէթլէրի Ֆրանսաեա կէչմէյինտէ, Սարտէնեա տավվէթինին պօրճունուն պիր զըսմը սա պէրաբէր Ֆրանսաեա կէչմէ։

10—Շլէզվիկ-Հոլշթէյն վէ Լաէնպուրկ Տանիմարգանընն էլինտէն ալընընգտա, Տանիմարգանընն տիւեունաթը տախի օնա կէօրէ այրըլարագ, մէզքիւր էեալէթլէրէն իտարէսինէ կէչմէ, վէ Ավսթրիա իլէ Բըրուսիա տավվէթլէրի, մէզքիւր տիւեունաթա քէֆիլ օլտուրլար։

Ֆագաթ Թիւրք ֆօնտօլարընա կէլինճէ, ալաճագ սահիպլէրին հալի ըէք կիճ տիր։ Չիւնքի ալաճագ սահիպլէրի, էկէր քէնտի իմմալէրինի եալընդզ Թիւրքիա իւզէրինէ վագ իտէճէքլէր իսէ, Թիւրքիանընն պու կիւնքի հալի մալիում, այ յեունաթա քէֆալէթ օլան էն գէնկին էեալէթլէր քէնտի էլինտէն ալընմըշ, վէ պունլարտան պաշգա, պիր ալ մէֆրէթ պիր թազինաթը հարալիեէ եիւքիւ ալթընտա էգիլմէքտէ տիր։

Շիմտի թամ ֆիւրսաթ տըր, իյթէ ֆօնտա սահիպլէրինին մէնֆաաթլարընը կէրէք Ինկիլթէրրա տավվէթինէ, վէ կէրէք իչին իչինտէ մէնֆաաթլարը պուլունան սայիր տավվէթլէրինէ հարաբեաթը իլէ հիշ տէյիլ իսէ մուհաֆազա իթմէյէ։

Պու խուսուստա, հէրսինտէն գիեատէ Ռուսիա իչին ճայիզ օլապիլիր մի քի, կէրէք պինինգիա քէնտիսի իչին, կէրէք քէնտի միհմանտարլարի իչին, տիւեունաթը Օսմանիլիէն հիշ պիր շէյ իւզէրլէրինէ ալմաեարագ Թիւրքիատան էէր զապթ իթմէքիք խատասընընա պուլունուն, օլ տիւեունաթընը քի, պինինգիա քէնտինին տախի Տէվլէթի Անիէնին կէրէք էվրօպա վէ կէրէք Ասիա գըթալարընընա թէմամիէթի միլքիէսինի թէմին էյլէմիշ օլմասը, մէզքիւր տիւեունաթընը հասուլ կէլմէսինէ եարալմ իթմիշ վէ հահամ սահիպլէրինին Օսմանլը ֆօնտօսը սալմագընգա զիեատէտի իլէ ճէլգ էյլէմիշ տիր։

* * *

Լօնտրատա թատ օլունան Ֆինանսիէ գազէթասը տախի, տավվէթի Անիէնին տիւեունու խարիճիեէսի 182 միլեոն լիրա, վէ վարիսաթը սէնէվինէսի 20 միլեոն լիրա գատար օլտուգունտան պահսլա, վարիսաթընը սէքիզտէ պէշի, մուղատտամա թունա վէ էտիրնէ վիլայէթլէրինտէն, վէ Սոֆիա վէ Պոսնա գըթալարընտան հասըլ օլտուգու հալտէ, պու տէֆա Ռուսիա օրալարընը իմարէթ հայինէ գօեաճաղընտան, պուրալարա խատէթ իտէն պօրճուն տախի թանընմասը լիզումունու տէրմիեան, վէ պինապէրին մէզքիւր եէնի իմարէթին հիսսէսինէ տիւշէճէք պօրճուն, տիւեունուն սէքիզտէ պէշի նիսպէթինտէ, եանի 112 պուլուզ միլեոն լիրա գատար օլաճաղընը պէեան իմիեօր։

* * *

Մապիմ օլտուգու լիզրէ, Իսթանպոլ գոնֆէրանսընընը էն սոնրաքի իճթիմանտէ ժէնէրալ Ինեաթիէֆ հէր նէ մագսատ մէսնի իւչ, ավվէթի Անիէնէ, սոնտաղը թահվիլթէն վիգաեէյի հուգուգլարընը տախի թավսիհէ վատէսինտէ պուլունմուշ եաք։ Օ զման Էվրօպա սոֆասընը թահվիլաթը Թիւրքիատան սէյրինտէ թահրիգ օլունմագ իսթէնիր։ Հիմօր թահվիլաթի համիլլերի ժէնէրալ Ինեաթիֆինն օ սէօզլէրինի սէնէա իթթիբաղ իտէրէք, Բուսիաեա մուսատարթ օլտուգարընտան, պու մէսէլէնին տախի զանիէր նատտա մէվզբի միզաքլէրէ զմանալաճաղը զանն օլունուեօր։ (Վ. գըթ)

ՊԻՍՄԻՍԻ ՊԻՐ ԼԻԱԶՈՒՄ

Պունտան գըրդ էլի սէնէ վէ տահա պի եատէ էվվէլէրի, լիսանը թիւրքի իւզրէ պիր չէյ գալէմէ պանալար, եազոըգլարը չէյին ֆիքր ու մաէլինի լաեըզըյա անպատ-տըրըպ, վէ օգուեանլարըն, նէ գատար միւմքին օլուր իսկ, օգատար զիեատէ գօ-լայ անլաեապիլմէյէրինէ, վէ պինանէն ա-լէյհ մաէլ վէ մէֆհասէնան, պիեատէ խա-թիֆատէ խլէմէյէրինէ չալըշմաեըպ, իլա, պիր թագըմ մուպրագ թապիրլեր իլէ խա-թիլահլար բարալաեարագ, վէ գաֆիյէյէր վէ այնի մանէատա չիֆթէ լուզլթէր ա-րաեարագ, լիսանճա մալիւմաթ սաթմագ լազա չալըշմագտա, վէ զանն իսէրսին քի, դէր ուլում ու ֆիւնունու պիլմէք տիմէք, սալթ լիսան պիլմէք տիմէք սիր կիպի, քիւլի չէրէֆ ու իֆթիխարը, անճագ օ ճիհէթտէ պէքլէմէյէքէ իտիյէր. վէ հաթթա, խալգ տախի էօյէ պալըմըզ օլտուգունտան, ֆիլ վագը գա, պիրինին գալէմինէն պիր չէյ չագրըգնտա, տէյիլ անըն բուհունա մէ ֆիքրինէ, իլա լիսանընըն եիւքսէքլիյինէ, մուպագլըգնա, վէ խաթիլահաթ վէ գա-ֆիյէյէրի չօպլուգունա պագարագ մուհաքէ-մէ իթմէքտէ, վէ օնա կէօրէ չաեանը թահ-տին եա զայրի թահտին կէօմէքտէ իտիյէր։

Վագտա սօնրալարը, վէ ալէյհուսուս Ռաֆի գաշա մէրհում գէմանընտան պէտ իլէ, չու խուսուս թահթը նագարը տիգ-գաթա պանմըզ, վէ Նէնտաֆ էֆէնտի, վէ Ֆէմայ պէյ կիպի պիր թագըմ եէնի գա-ըմսահիպլէրի զուհուրիյէ, սատ վէ խալ-էմսահիպլէրի զուհուրիյէ

չայի օլան եանլըշ հավատիս , Լօնտրատա հէլեէճանը ապիմի մուճիպ օլտու ։ Լօրալար մէկլիսինին փեբրվար 25տէ վուգու պուլան իմթիմաքնատա գօնթ տը Տիւնրավան շու սիւալի իթտի . «Թազմինաթը հարպիէնին պիր մըգտարը Մըսըրա եիւքլէթիլճէյի սահի՞ն մի տիր ։ Պու մէսէլէ մուհիմ պիր մէսէլէ օլտուղունատա, Սիւլիչ գանալը հիսէ սէնէտաթը համիլլէրի պու պապտէ պէեանը բէյէ հագգլարը վար տըր ։ »

Լօրտ Տէրպի պու սիւալէ շու ճէվապը մ'տրտի . «Թազմինաթը հարպիէնին , Մըսըր վէրկիսի իլէ թէէմին օլունմուշ թահվիլաթլա թէսվիսի մատտէսինէ կէլինճէ , պու մէսէլէ շիպղէսիզ տիր քի արիզ ու ամիզ , վէ Ինկիլիզլէրին մէնաֆիի նազարը իթինաեա ալընարագ թէֆթիշ գըլընճագ տրր»։

Թայմս զազէթասը , փեբրվար 26 թարիխի Նիսսէսինտէ պու մէսէլէ իզէրինէ աթիտէքի միթալաաեը պէեան իթմիշ տիր.

«Թազմինաթը հարպիէնին պիր միլեար ֆրանգընը թահվիլաթլա թէէտիեէ իթմէք, վէ մէպլաղը մէգքիր թէմամէն թէէտիեէ օլունանա գատտար , Ֆայիզի , Պուլղարիաթան , վէ Մըսըր վէրկիլէրի, Անատօլունուն վարիտաթը , վէ Էրիյի մատէնլէրի հասըլաթէյա թէսվիեէ գրլընճաղընա տայիր, կէսսէրիլէն չարթ հէրսինտէն պիեատէ չարարըգլըրը տըր ։ Մէգքիր պիր միլեար ֆրանգ , Բուսիանըն իսթէտիի պէշ պուչուգ միլեար թազմինաթը հարպիէնին տանխիլինտէ օլտուղու հէնուզ սահի՞ն տէյիլ տիր ։ Վէյլվ էօյլէ տախի օլմուշ օլա , Բուս մուրախասալարը ազաճգ տիւշիւնէճէք օլուրլար իսէ , իտտիհատլարընդն ազլէ մուղայիր օլտուղունու անիտէ անլարլար ։ Բուս մուրախասալարը , եէնի Պուլղարիաթանըն , մուգատտամա վէրկի թարկըյա վիրտիքլէրի վիրկի մըգտարընա Պաալը Անիեէ սէնէվի պիր խարաճ վիրվէսինի թէքլիֆ իտիեօրլար ։ Հալ պու քի , խարաճը մէգքիրուն Պաալը Անիեէ թէէտտիէսի անճագ իսվէն օլաճագ տրր . չինքի Բուսիա տէվլէթի , ալաճաղը պիր միլեար ֆրանգլըգ թահվիլաթընը Ֆայիզինի թէսվիէ իչին , խարաճը մէգքիրուն պէօյիք գըսմընը քէնտիսի ալաճագ տրր ։ Պինաակրն , մատամ քի մէգքիր թահվիլաթընը պէտէլինի վիրիպ թէքվիլ սաթընարագ , եանի մէգքիր պիր միլեար ֆրանգը նագտէն թէէտիեէ իթմէք Պաալը Անի իչին հիչ պիր վագթ միւմքին օլմաեաճագ տրր , տիմէք տիր մէգքիր Ֆայիզ տայիմա Պուլղարլարընը իզէրինտէ գալաճագ տրր ։

«Պէյէ պիր մուգավէլէյի Պուլղարլարընդ գապսալ իտէճէքլէրինէ ըէք տէ ինանմաեըղ ։ Էկէր Պաալը Անիեէ միրէճէքլէրի եալընըզ պիր խարաճտան իպարէթ օլա իտի , չունուն իլէ միթէէպլի օլուրլար իսի քի , պու կիւնքի կիւն Աբրպիսթան իլէ Բումանիա մուգաատտամա վիլտիքլէրի վիրկիտէն գուրթուլտուգլարը կիպի , կիւնիւն պիրինտէ տէ քէնտիլէր խաբամ վիրմէքտէն գուրթուլուրլար տէյի , խարաճը ալան տէվլէթ դայիֆլէտիքճէ , վէ մահվ օլմագ հալինէ կէլտիքճէ թասլիեաթըյա մէգքիր խարաճը ալամազ ։ Հալ պու քի Պուլղարլար , Բուսիաեա վիրկի վիրմէք մէճպուրիեէթինտէ պուլունտուգլարընա , էյլէ պիր իւմիտլերի օլամագ ։ Բուսիա նէ դայիֆ տիր վէ նէ տէ մահվ օլմագ հալինտէ տիր , պօրճունու վիրմէէնէ տէ միւսաատ իտէն թազըմտան տա տէլեի տիր ։ Պ'ր քէրրէ Բուսիա Պուլղարիսթանտան պաճագը օլուր իսէ, էեալէթի մէգքիրէնին սէրպէսթէէնայլ օլան էհալիսի Բուսիաեա օլան պօրճարընընն ասնու կէմէեճէկինին անիտէ Ֆարգընա վարընընը ։ Պէյէ պիր մուղավէլէէ եալընընը Պուլղարլար գարչը կէմէեիպ Ավթրիա տէվլէթի տախի , Բուսիանըն տայիմի սուրէթտէ Բումէլիատ իճրայի հիքիմէթ իթմէք թէհրիպէսինէ գալընընմասընա նադարը պիգայտի իլէ պաղատագ ։ Ինկիլթէրրաեա կէլինէճ , տէվլէթի միշարիլէյհանընը, մէգքիր պիր միլեար ֆրանգը Ֆայիզի մէգքիր թէէտիեէսի իչին Մըսըր վիրկիսինին Բուսիաեա կէշմէսինէ քէմալի շիտտէթլէ գարշը կէլմէճէկինէ շիրեհէ իսթէմէզ ։ Պունատան տա մատատա , Տէվլէթի Անիեէնին , վիրկիյի մէգքիրու թէէմինաթ կէսթէրմէեէ հագդր եօգ տրր . չինքի , զաթէն պիր դաշ իսթիդրագլարա թէէմինաթ կէսթէրիլմիշ տիր . տէվլէթի Անիեէ վէլէվ վիրկիյի մէգքիրու թէէմինաթ կէսթէրմէսէ տախի , Ինկիլթէրրա տէվլէթի բօյլիթիգաճա սէպէպլէրէ մէպնի պունա գարշը կէլմէեէ մաճալուր օլաճագ տրր։ Մըսըր վէրկիսինին, Բուսիաեա կէշմէսինէ միւսաատ իթմէք, Մըսըրը, Բուսիաեա խարաճկիւզար պիր էեալէթ իթմէք տիմէք տիր ։»

—

Լա Ֆրանս զազէթասը , «Էշլիւլէրին բուհու» սէրլէվհասը յա եազարը պիր պահսընատա , 1839 սէնէսինին յուլիս Չինտէ, Մ. Կիզոնուն Ֆրանսա մէպուսան մէճլիսինտէ իրատ իթմիշ օլտուղու պիր նութգունուն շու աթիաէքի ճիւմլէլէրինի տէրճ էյլէմիշ տիր.

«Օթուզ սէնէտէն պէրու , Շարգատա վէ մէմալիքի Օսմանիեէնին էթրաֆընատա գուհուրա կէլէն ահվալէ լաեըգ գրա նազար իթտիրինիզտէ , հէր թարաֆտա այնի հալ , եանի , տէվլէթի Անիեէնին շու եա պու նօգթատա , վէ Էվրօպանընն շու եա պու մուազզամ տէվլէթլէրինին մէնֆաաթընատէյիլ , իլա պաղը եէնի վէ միւսթագիլ հիքմտարլըգ թէէքիլինէ պաշանընընագ իչին , թապիաթըյա վէ քէնտի քէնտուեէ տաղընմագտատա օլտուղունու կէօրիւրսիւնիւզ ։ Էվրօպատա քիմէէ , Ֆիլթուհաթ սաեէսինտէ շու եա պու տիէլի աթիգան ։ Թէվֆիկի արազի իյլէմէլէրինէ բաղը օլմագ իսթէմէմիշ տիր ։

«Իչթէ , տէվլէթի Օսմանիեէնին հիանի ինթիզամընընը պօզուլմասը պու սէպէպէ մէպնի տիր , վէ Ֆրանսա տէվլէթի իսէ պու տասիրէյի թէճավուզ իթմէմէլի տիր . . . ։

«Սուրէթի ահվալ վէ վուգուաթ իլէ , մէմալիքի Օսմանիեէնէն պիր էեալէթին թէէիրիգ վէ իլարաճ վուգուի թագտիրինտէ , հէյեէթի տիւէյ սրբասընա կէշիրմէք , վէ կէնիւն պիրինտէ , Էվրոպա մուաղնէյի ճէտիտէսինէ զուլանմագ իզէրէ , մէգքիր էեալէթի եէնի վէ միւսթագիլ պիր հիքմտարլըգա իֆրաղ էյլէմէք , իչթէ պու տուր Ֆրանսա տէվլէթինէ միւնասիպ օլան բօյլիթիգա , վէ տէվլէթի միշարիլէյհա շիմտիեէ գատտար պու բօյլիթիգա մէսէլէքինէ սիւլիք իթմիշ օլտուղու հալէ, պունատան պէօյէ տախի մէգքիր բօյլիթիգատա սէպաթ էյլէմէսի խաեըրը օլաճագ տրր ։»

—

Հանեատան մարտ 3 թարիխէյէ Լա Թիւրքի զազէթասընա շու աթիտէքի մէքթուպ եազըլմըշ տրր .

«Փեբրվարըն երեկիրմի ալթընճը սալը կիւնիւ , Լօյտ գուտրանեատընընն բոսթա վարօրու հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա , էշգըեա իլէ թէքբարէն մուխասէմաթա պաշանըլմըշ , վէ էյլէտէն թա ազամա գատտար Անիքիանու , Ակիտ վէ Սթավրօ գարիեէլէրի ճիվարլարընատա գավկա իտիլմիշ տիր ։ Իչպու չարգանը միսատէմէլէրինտէ տէօրթ Խալամ կէօնիւլիսիս չէհիտ , վէ 6 մէճբուհ օլմուշ տուր ։ Էշգըեատան օլան թէէլֆաթ , 10 նէֆէր մագթուլ վէ 14 նէֆէր մէճբուհատան իպարէթ տիր ։

«Նէվմի մէգքիրտէ , Անիգիանու գազասը գասմագամ մուավինի իլէ զասթիեէլէր վէ պաղը ուֆագ մէմուրլար , մէգքիր գաղանընը մագարրընը թէրք իթմիշ օլտուղլարընատա, Անիքիանուն ամիչապ գալէալարը էշգըեա թարաֆընատան զասթ վէ իհրագ օլունմուշ տուր։

«Մէօյէնտիկինէ նազարէն , Հանեատա մուգիմ Եունան գօնսօլոսու , ագաը մուգարրէր օլան գօնկրէնին վիրէճէկի գարարա տէկին մուխասէմաթը թաթիլ էյլէմէլէրինի իխթար իթմէք իզէրէ , Բրազիլիատա թօբլանմիշ օլան Կիրիտ բուէսասընա վէ Արկիլօբօրիատէ պուլունան կիրիտլիլէրին մէկլիսի ումումիսինէ , փեբրվարընը երեկիրմի եէկտինճի չարշէնպէհ կիւնիւ պաղը մուբարախասալար կէօնտ բմիշ տիր ։ Բիվաեէթէ կէօրէ , հէր նէ գատտար Կիրիտ բուէսասը արթըգ մուխասէմաթը տէվամ իթմէկճէքլէրինի թահրիրէն թէսհիտ իթմիշլէր իսէ տէ , անճագ իչպու վատալարընընն խիլաֆընատա օլարագ , էշգըեա , փեբրվարընը երեկիրմի սէքիզինճի քէնճշէնպէհ կիւնիւ պէ թէքբար Գալաթա գարիեէսինտէ պուլունան նէօպէթճիլէրէ պաղը թիւֆէնք աթմըշլար , վէ Ակիա , Բահրիօհօրա վէ Ֆրանթ Գասթել մէվզըլարընընն ախչապ իսթիհքեամլարը իզէրինէ հիճում իթմիշլէր տիր.

«Փեբրվարընը երեկիրմի սէքիզինճի քէնճշէնպէհ կիւնիւ , կիւնէշ պաթարգատան սօնրա , վատարընը թութմամըշ օլուգլարընը պիլտիրմէք իզէրէ , Կիրիտ բուէսասընա պիր էրինճի մուբարախասա տահա կէօնտէրիլմիշ օլտուղունատան , բիվաեէթէ կէլօրէ , պու զասթիեէլէր , պունուն իչին խասսէթէն թէէքիլ իտիլմիշ օլան պիր միխթէլիթ գօմիսիսն մարիճէթլէյլ իսթինթագ օլունանագլար տրր ։

«Միլօրթաեա դազասը էհալիսինտէն օն սէքիզ նէֆէր Խրիսթիեան իզէրինէ տախի չըգան հաֆթա խըրսըզլար հիճում իթմիշլէր տիր ։ Վէ վագը օլան գավկատա Խրի թիեանլարատան պիրինին գօլու գըրըմըշ տրր ։ Մէճբուհու մէրգում իչ բէֆիգլէյէ Բէթիմեա կէէիրիլիպ , անտէ վէֆաթ իթմիշ տիր ։»

—

Քէզալք մէգքիր զազէթաեա Սէլանիրոյէն մարտ 2 թարիխէյէ շու աթիտէքի մէքթուպ կէօնտէրիլմիշ տիր .

«Սիրմ տաղը իզէրինտէ պաղը սիրանը էշգըեա ֆըրգալարը գուհուրա կէլտիկինէ տայիր էվվէլէմի կիւն պիր հավատիս նէշէ օլունմուշ տուր ։ Շիւպհէսիզ պու հավատիս պիզմէ բէք մէմնուն օլունանագ պիր շէյ տէյիլ տիր , զիրա պու կիւնէ զատտար նայլ օլտուղումուզ տայիշ վէ իսթիրահաթը թամամ իզէրինէ , պիր տէրէճէ թէէսիր իտէպիլիր ։ Հալ պու քի պու հավատիս տահիհէշմիշ տիր ։ Շէյզէքի տիէնքի կիւն խասէպէ ալտըղընընդա կէօրէ , մէգքիր էշգըեա ֆըրգալարը պիր օրմանը աթէշէ վիրէրէք , հարէքէթի նամնմլարէրինէ պաշլամըշլար տրր ։ Մէգքիր հարիգին տիմանը պուբատան կէօղիքմէքտէ իտի , հաթթա քէյֆէն պիրի պիսապիճին քիլ օլմուշ տուր ։ Հիքիմէթին թաղ մատէնլէրի պուլունան Ամթրօսա տախի 90 էվէնէն միրէքքէպ պիր էշգըեա ֆըրգ տար վար տրր ։ Պու ֆիրտա , թուղ մուպասասը իչին Սիթրօեա կիմիմիշ օլան չէհրիմզին իքի նէֆէր Եհհուտիէրինի էսիր թուրթա.

բագ , պունարը պըրագմագ իչին 5000 ատէտ լիրայի Օսմանի պէսէլ իսթէմէքտէտիր ։ Պու խասէրը , էվվէլիի կիւն պուրատա եա վատը օլմուշ տուր ։ Վալիյի վիլաեէթ հագգէնդէրին պու խասէրի իչինտէ իլթիմէղ , տէ, հալ Օսմանը քիչիւք գարագէշ սէֆինէսի , է մահկիլի մէգտուրա պիր պէօսիւք ադքէր սէվք էյլէմիշ տիր ։ Էշգըեանը մէրգումէնին նիեէթլէրի , անլաշըլտըգընա կէօրէ , թուղ մատէնլէրինին միւտիրինի էսիր թուրթմագ օլտուղունատան , թէսպիրի մէգքիրուն իսթիխասը , հէր հարէք լազըմ իսի ։

«Օլիմբ տաղը իզէրինէ էշգըեա գուհուրի ֆէվգէլատէ պիր շէյ օլմաեըպ , էշգըեանընն պու տաղը քէնարէրինէ մահկիլի իգամէթ թասսա էյլէմէլէրի պիրինճի տէֆա տէյիլ տիր ։ Պիր Մուսիմանընն մէգքիր տաղտա էշգըեա թարաֆընատան էսիր իտիլիպ , 2000 ատէտ լիրայի օսմանի պէսէլէյէ գուրթուլտուղու էսկի պիր շէյ տէյիլ տիր ։

«Մէրգումանի իքի նէֆէր Եհհուտիի գուրթարմագ իզէրէ , Եհհուտի միլլէթինին մըգտարը մահիլտատէ ադշէսի պուլունտուղունու գանն իթմէմ ։

«Խմոի թուրմուշ օլտուգլարը էսիրլէրէ իսթէտիքլէրինի եաբընընար գըրըգը էշգըեաեա ճէվապ կէօնտէրիլմիշ տիր ։ Ֆագաթ մէրգումանի իքի Եհհուտիլէրին սէպիլէրի թահիեէ գըրընտըգը տա թէէմին իսիլիեօր ։

«Պուրատա Զէրքէս միհամիրլէրի չօղալընօր , լաքին 5000 տէն գիեատէսի , իքիսի պէյլիք , վէ իքիսի Լօյտ գուտրանեասընա մախսուս օլան տէօրթ գըթա սէֆինէլէրէ գահէն իրքիապ իտիլմիշլէր տիր ։ Մէգքիր պէյլիք սէֆինէլէրատէն պիրի , խըտմէթի ադքէրէյի իթմամ իսէն պիր գաչ եիւզ նէֆէր էֆրասը ադքէրէյի բայլիահատան պուրատա կէթիրտի միսիլիւ , տիկէր սէֆինէ տախի միհիմմաթը հարպիեէ կէթիրմիշ տիր ։ Լիմանտա պիր պաշգա պէյլիք սէֆինէսի տահա վար տրր։ Սէֆինէյի մէգքիրէ մէէբիւրախ իլէ պիր թագըմ տախի Զէրքէսէյի թահվիլ էյլէմէք տիր ։ Պու Զէրքէսլէրին հալի ճընանճագ տէրէճէսէ օլուպ , էրքէք , գատը վէ չօլուգ չօճու , խանէ օրմատընընտան սօգազլարատա եաթմագտա տրրլար ։ Շու սօն կիւնէկրատէ կէլէն պիր չօղ ֆամիլեատ , պիր գաչ կինճէյի չէհրին խարիճինտէ վէ աչըգտա կէչիրմիշլէր տիր , վէ պիր թազըմը տախի քէնտիլէրինի Անատօլուեա նագլ իտէճէք օլան սէֆինէլէրէ պէքլէեէրէք , սահիլ իւկէրինտէ իմրարը էվգաթ էյլէմիշլէր տիր ։

«Ադքէրլէր տախի ազըմ ազըմ կէվմքէտ տիրէր , վէ եէնի գուրա ադքէրլէրի տախի վիրուա խաեօրլար ։ Խասթահանէլէրտէ պիր չՀգ մէճբուհէն վէ խասթակեան վար տրր ։ Անճագ վէֆիեաթ բէք չօղ տէյիլ տիր ։

«Լճանէպի սէֆինէի հարպիեէսինտէ չօգլուգ հարաքեաթ եօգ տուր ։ Հարաքեաթը մէգքիրէնին էն մուհիմի , Բօմա նամ իթալիա զըրհլըսընընն տէրուինտէ պիր գօնթր ամիրալ պուլունտուղու հալտէ , վիրուտի տիր ։ Եինէ իթալիա սանճագընը համիլ օլարագ , Կէլօսատան ավտէթ իտէն Անթօն նամ ավիզօ , թէքբար Կէլօսա կիթմէք իզէրէ , սիւնքի կիւն հարէքէթ էյլէմիշ տիր ։ Կէլօսատա եէնիտէն պաղը գէյլ ու գալէր գուհուր իթմիշ օլտուղունատան , Պիսօն նամ Ֆրանսըզ սէֆինէսի ամէլէթէն մահկիլի մէգքիրէ չաղրըլմըշ , վէ եինէ ավտէթ էյլէմիշ տիր ։ Շիմտիլիք լիմանընընզատա սէգիզ գըթա սէֆինէ պուլունմագատա տրր ։ Շէյզէքի իթալիան օլարագ Բօմա , Բալէսթրօ , Սան–Մարթինօ , Ֆիօնատթօրէ , վէ Շիլա նամ ավիզօ սէֆինէլէրի ։ Ֆրանսըզ օլարագ պիրինճի սընֆի զըրհլըլարատան Գուրօն իլէ Պիսօն նամ ավիզօ սէֆինէլէրի ։ Վէ Ավթրիա տանճագընը համիլ օլարագ Ֆրանսատա սէրկ սէֆինէսի ։

«Իթալիա մէզիգատը իքի տէֆա , Պէշինաբ տէնիզէն ումումի պաղչէեէ կէլէրէք , պաղը միզիգա բարչալը թէրլենիմ էյլէմիշ տիր ։ Մէգքիր միզիգա թագըմը պու ադշամ վէ եարընն տախի կէլէճէք տիր։ Պու մուզիգա , միթիկտիր հնդիկի մէգքիր պաղչէեէ ճէլտի իթմէքտէ տիր , վէ պաղչէտէ խընճախընճ իպտիհամ պուլունմագատա տրր ։ Հալա տա պաղչէեէ կէլէնդերէ միատատէ իթմէքտէ տիր ։

«Անգլիանի պիրատէրը , Իթալիա գօնթր–ամիրալընա հիբրմէթէն պիր պալօ միրմիլեր տիր ։ Պիճիճէ Իթալիա զասիթանը , պաղը գօնսօլոսը , վէ էքսէր գէ.

վաթ, մէգքիւր պալօեա տավէթ օլունմուշ է։ Ամբոլը։

«Թաթիլի մուհարէպէ օլաբլան պէրլ տիր, Սէլանիքաէ էմրի թիճարէթ զիեատէ սէյլէ քէսպի թապվիեէթ էյլէմիշ տիր։ Վէ միւտատէթի մէտիատէն պէրու մաղազա. լարտա գալմըշ օլան էշեա վէ էմթաա, վի. լանէթին իշէրի թարաֆլարընտան իսթէ. նիլմէքտէ տիր։ Էվրոպատան օլունան սրբա. ըշլար իւզէրլունէ, իսրաճաթ էվվէլքինէ տահա զիեատէ տիր։ Պունունլա պէրա. պէր քեար կէօզէթլէյիճիլեր եօգ տուր, վէ վագը օլան սիբարըշլար, իհթիեաճաթ ի. շին լազըմ օլանտան ֆազլա տէյլ տիր։»

—

Աքինատան մարտ 4 Թարիխի իլէ Լէ. վանթ Հէրբլտա եաղըմըշ օլան պիր մէք. թուպտա օգունմուշ տուր։

Իսթիլ մէյտանընտան պու կիւն խա. պէր ալամտարդ։ Իսթիլ եավաշ եավաշ հարէքէթ իտիեոր իսէ ատ, ատաքիրի չահա. նէէնին ասըլարա գարշը պէյիւք պիր իշ կէր. մէտիկի տէ սահիհ տիր։ Թըրհալա ասքար. ը, Արտմիրտատա պուլունան օրտուտուն մի. քէրրէրէն վուգու պուլան հիւճումա. ըընա բաղմէն հալտա Բլաթանօսատա տըբ. լար։ Բէլիոն ասըլարը, մուզատտմա Սա. բատէն պաեբրընտա թութմուշ օլատուգլա. ը մէմգըլարը իսէ ճիվարտաքի թէրէքէրի թէքբար հէյ կէշիրտիկը։

Սէլանիկին ճիհէթի ղորսիէսինէ պուն. տան սն կիւն աղտէմ իսթիլ զուհուր իթմիշ իսէ ատ, չիմտիեէ զատար պու պապատ հիշ պիր խապէր ալընմատըընտ, խապէր վիրուտինմ մէրազա մուն. թաղըր օլունուեօր։ Սէլանիկին մէգքիւր ճիհէթինէ զուհուր իսէն իսթիլ, Վէ. ռիա, Նէատշա վէ Վօտէնա շէհիրլէրի թա. ռաֆընա ատղրու սիրաեէթ իթմէքտէ տիր. մէգքիւր շէհիրլէր, մամուր պիր հալտէ օ. լուպ, Սէլանիքաէն Նէկոթէնէ միւսթէա օլան շըմէնտբֆէր խաթթընընն սոլ թարա. ֆընտա վագը տըր։ Ռիվաեէթէ կէօրէ, էշզըեա, պիր զոլ տա Սէլանիկին հիհէթի շարգիէսինէ սէվգ իտիպ, Գալսիտիգի զապթ իլէ Սէրէզէ ատղրու իլէրլէեէճէք իմիշ։

Ռիվաեէթէ կէօրէ, էվրոպա գոնսոլոս. լարընն հիսաեէսի թահընտա օլարագ ատվէթի Ալիեէ իլէ Հանեա էշզըեասը պէյ. նինտէ պիր միթարէքէ ագա օլունմուշ տուր։ Պուրատա էյլէ զանն օլունուեօր քի Պրիտ ճէզիրէսի խարաճկիւզար պիր ի. քի Պրիտ ճէզիրէսի խարաճկիւզար պիր ի. մարէթ հէյեէթինէ իփրաղ օլունաճագ տէյի. Ռուս թարաֆլըսը օլան տայիրէլերտէ իսէ Լունանիսթանա իլհագ օլունաճաղը բիվա. յէթ օլունուեօր։

Տիւնքի կիւն շէհրիմիզտէ վուզու պուս. լան պիր վագտայի միէլլիմէ էհալիյի տիս. չարը հէյեէան գըլմըշ տըր։ Շէյլէ քի, Վօլսնըն զէնկին թիճճարլարընտան Բէ. ռիքլէս Ալէքսաքիս նամընտա պիրի տրըվոլ. վըր իլէ զէվճէտինի էօտիւրմիշ վէ տու. մախարէն ուֆագ չօճուղունու ալըպ խաս. նէէտէն տիչարը չըգարագ քէնտի քէնտիսի. նի էօտիւրմիշ տիր։ Ռիվաեէթէ կէօրէ, Թըրհալատա զուհուր իսէն իսթիլըն լպթիտասընտա պիր թաղըմ «կէկալար» (Արնավուտ պաշը պօղուզու) մէրդումա ֆէնա մուամէլէ իտիպ զէվճէտինին տէ ըր. զընա կէշմիշլեր։

Վագտայի մէգքիւրէսէն պէրու պիշարէ. նին ագլընա խըֆիֆէթ կէլիպ էյլէ զանն ի. տէր իտի քի «կէկալար» քէնտիսինի գօվալա. եըպ էօտիւրէճէքլերը տէյլ։ Էվվէլսի կիւն ասօթլարընը խանէսինէ տավէթ իտիպ, պու կիճէ «կէկալար» կէլիպ քէնտիսինի էօտիւրէճէքլէրինի պէեան իլէ վէտալաշը։ Հալպուքի քէնտուլի վէ զէվճէսինի էօտիւ. րէն պիզզաթ քէնտիսի օլաու։ մէրդումուն պէվճէսի զաեէթ կիւչլ վէ կէնճ պիր գա. տըն օլուպ, սէքիզ այլըդ տա համիլի իտիս տուղու խասթալըգտան ապատէյի պէր ի. աէմէկէրէք, պու կիճէ, Գասը-քէսիճն. ակ վագը տամտաը Ֆէնտըգլեան Պետրոս էֆէնտիին խանէսինէ, 60 եաշընտա օ. լարագ, ապմի տարի պագա էյլէմիշ տիր։

Միթէմէվիֆիէյի մէրգումէնին լուհու թ. ին, եաբընքի ճիւմատա կիւնիւ սաաթ 4 տէ, Գասը քէօյ քիլիսէսինտէ գուտտասը շէրիֆ թագտիս գըլընըգտան սոնրա, ճէնազէ. սի վաբորու մախսուս լիէ Հաքէօյ գապ. րիսթանընա նագլ օլունաճագ տըր։

Հէչէն չարշէմպիհ կիւնիւ նիւսխէ. միզտէ, մա մէմնունիյյէթի ազիմ տէրճ ու պէյան էյլէտիկիմիզ, Կէմլէ. յիք քիլիսէ վէ մէքթէպի համիյյէթ. մէնտան թարաֆընտան իհտա օլունան լեանէնին պագըյյէսի տիր։

Գասպար Միլտոնեան	50
Ասատուր	20
Հայոց	10
Նազէլի	50
Անանա	5
Մարիամ	5
Ոսկիեան	5
Միլտոն	5
Աղաւնի	5
Դչխոյ	5
Մարիամ	5
Հէղինէ	5
Սրբուհի	5
Մանուկ Մակարեան	50
Յովսէփ Մակարեան	20
Պետրոս Յովհաննէսեան	20
Յովհաննէս Քիզիրեան	10
Վարդենի	5
Գրիգոր	5
Թագուհի	5
Խրիսանոյշ	5
Կարապետ	5
Կարապետ Լէկ	20
Տէմիրճի Մրքայէլ	10
Նշան Զարմեան	20
Նազարէթ	20
Ասատուր Սամիկեան	10
Տիգրան	10
Թորոս Ուզունեան	10
Թորոս Սարենց	10
Ղուկաս Էմիրեան	10
Ամուսին Շէքէր	10
Որդիքն	10
Գրիգոր Ճալեան	50
Ամուսին Մարիամ	50
Որդին Ոսկիան	10
« Կարապետ	10
« Թորոս	10
« Աղբանիկ	10
Մրրիճան Թովմասեան	5
Ամուսին Մարիամ	5
Աբրահամ Կիւմիւշեան	50
Ամուսին Սրբուհի	10
Որդին Ստեփան	10
« Յովհաննէս	10
Վարդերես Թովմասեան	20
Վարդան Եղրայրը	20
Հռիփսիմէ մայրը	20
Աղջկունք	10
Յեսու Նալբանտեան	20
Ամուսին Մարգարիտ	10
Յարութիւն	10
Յովհան	5
Սէրովբէ	5
Մարգարիտա	5
Միսաք Նեղպատեան	50
Յարութիւն Տէմիրճեան	20
Մաղիկ	10
Սիմէոն	5
Մարիամ	5
Բարթիկ Ցէրճի	20
Ստեփան	10
Բրէս Գասպարեան	20
Յակոբ Նէպլեան	20
Մարիամ	10
Մարգարիտ	10
Վարդանոյշ	5
Պետրոս	5
Ճանիկ Տէմիրճեան	5
Եղիսաբեթ	5
Յովակիմ Ուզունեան	10
Յովհաննէս Շէրպէթճի	20
Որդիքն	20
Մատթէոս Ամիրաեան	20
Սրբուհի	20
Պօղոս Զամասանեան	20
Աբրահամ	20
Մարիամ	20
Վերոնիքա	10
Յովհաննէս	10
Մանուկ Սամիկեան	20
Վարդերես Քիզերեան	100
Վարդենի	50
Սէրովբէ	20
Կարապետ	20
Մինաս	10
Յովհաննէս Ճքպլեան	50
Արշիճա	20
Օգսէնտիոս	10
Պետրոս Կարաճեան	150
Միքայէլ Խաչոյեան	50
Վարդանոյշ	50
Մարինոս	10
Սողոմէ Խաչոյեան	50
Մարիամ	10
Յարութիւն Էֆէնտի	50
Ամուսին Դայիանէ	20
Լեոն	20
Բրիստինէ	10
Վիլքինեա	10
Արուսեակ	10
Յակոբ Ճինիվիզեան	50
Մարիամ	20
Թորոս	10
Մ. Յարութիւն Ատայի	100
Եէմէնիճի Մեսրոպ	20
Մատթէոս Տէրտէրեան	50
Լուսիկ	10
Նուրիճան	5
Աղաւնի	6
Ստեփան Թովմասեան	10
Յովհաննէս	10
Մ. Գրիգոր աղա Խաչտարեան	500
Տիկին Եղիսաբեթ	100
Որդին Յովհաննէս աղա	100
Տիկին Նազիք	50
Որդին Յակոբիկ	50
« Յարութիւն	50
Այրի Հարսը Նազելի	50
Որդիք Հայկանոյշ	50
Նշան	50
Ստեփան Կէմէրէքցի	100
Մրրիճան Օվակեան	20
Վարդանոյշ	10
Ժամկոչ Գրիգոր	10
Մանուշակ	10
Յարութիւն	5
Մելիտոն	5
Յովհաննէս աղա Մ. Գալուստեան	150
Տիկինը Հռիփսիմէ	50
Որդին Գալուստ	50
« Սեղբեստրոս	20
Ամուսին Գալուստի Մարգարիտ	30
Ստեփան Մ. Գալուստեան	100
Տիկինը Մարթա	50
Որդիք և աղջկանք Մարիամ	20
« Նշան	20
« Գալուստ	20
« Գրիգոր	20
« Զատիկ	20
Մանուկ Մ. Գալուստեան	200
Ամուսին Վարդանոյշ	50
Մաղդաղինէ	25
Սրբուհի	25
Գալուստ	30
Միքայէլ Մ. Գալուստեան	100
Ամուսին Մարթա	50
Սէրովբէ	30
Մարիամ	20
Գալուստ	20
Սրսեան հաճի Գալուստեան	100
Ամուսին Եղիսաբեթ	50
Զատիկ Մ. Գալուստեան	100
Մայրը Բոհան	150
Ամուսին Սրբուհի	50
Որդիք Մարիամ	20
» Քերովբէ	30
» Գալուստ	30
Յակոբ աղա Բալաեան	100
Ամուսին Մարիամ	20
Որդին Զատիկ	10
» Ստեփան	10
Ամուսին Զատիկի Լուսին	10
Թոռը Մարիամ	10
Յովհաննէս Կէօզիւմեան	20
Մայրը Մարիամ	30
Թորոս Եաղուպեան Մ. Գալուստի ամուսին Թորիքեա	20
Ստեփաննոս	10
Յարութիւն Քէթապսըզեան	50
Ամուսին Սրբուհի	20
Որդին Փիլիպպոս	20
Դուստրը Ռեբեկա	10
« Վարազդատ	10
Ամուսին Փիլիպպոսի Նազելի	10
Մահտեսի Լուսին Խաչոյեան տիկին Մ. Գրիգոր երէցեանի նուիրեալ Ս. եկեղեցւոյս մէկ արծաթեայ գօտի 58 տրամ	
Դուստրը Խրիսանոյշ	100
Թոռունք Արշակ	10
« Յովհաննէս	10
« Թորոս	10
Ֆքնտըճագցի Շինիկ օղլու Լմին մէկ բեռ տէօշէմէյի տախտակ	
Ֆքնտըճագցի Կարա օղլու Մուս. տաֆա մէկ տէօշէմէյի տախտակ	
Եէնի շէհիր նահանգէն Մէնթէշէ գիւղէն հօճա Մէհէմմէտ օղլու Էմին աղա	20
Գումար	11,190

Հարիւրնոց թղթադրամը հարիւր ղուրուշի հաշուով։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսկ. Ըմ. 1 մարտ ագչմ. գր.	09	02
Էսկ. Ըմ. 2 » սպկ. աշ.	09	03
Էն եիւքսէք	09	08
Էն աշաղը	09	03
Սաաթ 7	09	07
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 0/0 ֆ.	39	
» 65 (Մութօն) 6 0/0 ֆր.	40	
» 1869 (Բինար) 6 0/0	37	
» 1872 (Պօն տիւ. Թրէզոր) 9 0/0	14	
» 1873 (Բինար) 6 0/0	35	
Բումէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0	29	1/4
Բէրոր ֆր.	2	1/2
Հէվալէսիզ ֆր.	1	
Ագչէ ֆայիզի 0/0	12	

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՑԱԹԸ

Քրէտի ժէնէր. 6 0/0 Լ. Օ.	2	20
Սօսի ժէն. 6 0/0 Լ. Ս. գր. ք.	3	5
Սթամպոլ Պանգասը	3	8
Սօսիէթէ Օթօման Լ. Ս. գ. ք.	2	10
Թրամվայ 5 0/0 Ղ. գ. ք.	100	
Լավրիօմ (մատէն) գ. ք. ֆր.	60	

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

		Ղրշ.	Փր
Օսմանլը միրասը 100 ղրշոն			
Ինկիլիզ միրասը		108	38
Ֆրանսըզ ալթունու		86	32
Բոլ		89	4
Գերմանիոյ ալթունու		50	35
Պէեազ մէհիտիյէ	ֆարգը	6	10
Մէթալիք	ֆարգը	21	20
Պէշիք	ֆարգը	21	
Պազար	ֆարգը	80	
Գարպոն գայմէսի գաբիք		8	45

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	279	
Էն աշաղը	278	20
Սաաթ 7	278	20

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղուրուշ գայմէ, 64 ղուրուշ 3/4 ֆր.

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մաթէոսիֆի ապիմ խապէր ալարդը. մըզդա կէօրէ, Հարենց Աբրահամ էֆէնտի. էն էշի վէ Պալգարանեան Յակոբ էֆէնտինին քէրիմէսի Լուսաբեր հանըմ, պիր խոյլի միւսաեէթսէն պէրու միւսլիմէլա օ.